

Provjera činjenice u praksi, 2. izmjene

Prilagodba dokumenta izborima za predsjednika Republike Hrvatske

Predsjednički izbori u Hrvatskoj 2024. godine predstavljaju ključni politički događaj koji omogućuje građanima demokratski odabir predsjednika Republike. Prvi krug izbora održat će se 29. prosinca 2024., a drugi krug, ako bude potreban, za 12. siječnja 2025. godine. S obzirom na značaj transparentnosti i informiranosti birača, provjera činjenica tijekom izborne kampanje igra presudnu ulogu. Ovaj dokument koristi smjernice iz publikacije "Provjera činjenica u praksi" te „Provjera činjenica u praksi, 1. izmjene“ i prilagođava ih kontekstu predsjedničkih izbora, uzimajući u obzir specifične informacije o kandidatima i izbornim procesima.

Izazovi u procesu provjere

- **Priistranost medija:** Subjektivno izvještavanje.
- **Nepotpuni podaci:** Ograničen pristup vjerodostojnim informacijama.
- **Manipulacija činjenicama:** Korištenje podataka izvan konteksta.

Informacije o kandidatima

Prije predaje kandidatura za predsjedničke izbore 2024., provedene su ankete koje su ukazivale na podršku koju bi pojedini kandidati mogli osvojiti. Ove ankete pružile su uvid u preferencije birača prije službene predaje kandidatura i početka izborne kampanje koje su omogućile pripremne radnje Specijalizirane jedinice – odabir broja kandidata čije će se tvrdnje pratiti kao i medije koji će biti praćeni tijekom kampanje.

Državno izborno povjerenstvo (DIP) zaprimilo je 11 kandidatura, no samo osam kandidata prikupilo je potrebnih 10.000 pravovaljanih potpisa. To su:

- Zoran Milanović (aktualni predsjednik, podržan od SDP-a i partnera)
- Dragan Primorac (podržan od HDZ-a i partnera)
- Miro Bulj (kandidat Mosta)
- Ivana Kekin (kandidatkinja stranke Možemo!)
- Branka Lozo (stranka Dom i nacionalno okupljanje)
- Marija Selak Raspudić (nezavisna kandidatkinja)

- Tomislav Jonjić (nezavisni kandidat)
- Niko Tokić Kartelo (nezavisni kandidat)

Kandidati koji nisu uspjeli prikupiti dovoljan broj potpisa uključuju Dražena Keleminca (A-HSP), Karolinu Vidović Krišto (OiP) i Slobodana Midžića (nezavisni kandidat).

Odabir tvrdnji za provjeru činjenica

Uzimajući u obzir broj kandidata, službenih mrežnih stranica političkih stranaka i samih kandidata te svih kanala na društvenim mrežama, ali i medije koje je potrebno pratiti utvrđuje se koji će se kanali i mediji pratiti tijekom prvog, a onda i drugog kruga izbora.

Polazište za odabir kandidata čije će tvrdnje biti praćene i provjeravane su rezultati anketa provedenih prije početka službene kampanje, a radi se o kandidatima koji prelaze izborni prag s 5% podrške birača¹. Slijedom toga, pratit će se službene mrežne stranice i odabrani kanal na društvenim mrežama (Facebook) sljedećih kandidata:

- Zoran Milanović (aktualni predsjednik, podržan od SDP-a i partnera)
- Dragan Primorac (podržan od HDZ-a i partnera)
- Ivana Kekin (kandidatkinja stranke Možemo!)
- Marija Selak Raspudić (nezavisna kandidatkinja)
- Miro Bulj (kandidat Mosta)

Prema ranije utvrđenoj praksi, biramo izjave o temama koje su u medijima na sljedećim kanalima:

- Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA)
- **televizija**: Hrvatska radio televizija, Nova TV i RTL, N1
- **tisak**: Jutarnji list, Večernji list, Novi list, Slobodna Dalmacija
- **portali**²: jutarnji.hr, dnevnik.hr, 24sata.hr, večernji.hr, dnevno.hr

¹ Izvor: Istraživanja Ipsosa provedenih za RTL i Dnevnik Nove TV

² Izvor: <https://rating.gemius.com/hr/overview>

- službene mrežne stranice političkih stranaka: [Hrvatska demokratska zajednica \(HDZ\)](#), [Socijaldemokratska partija Hrvatske \(SDP\)](#), [Možemo](#), [Most](#)
- službeni kanali društvenih mreža političkih stranaka³: [Hrvatska demokratska zajednica \(HDZ\)](#), [Socijaldemokratska partija Hrvatske \(SDP\)](#), [Možemo](#), [Most](#)

S obzirom da nemaju sve stranke svoje kandidate i da više stranaka podržava istog kandidata utvrđeno je koje kanale koriste pojedini kandidati i koji od njih će biti polazište za provjeru:

<https://marijaselakraspudic.hr/> (Marija Selak Raspudić)

<https://zanovogpredsjednika.hr/> (Dragan Primorac)

<https://www.predsjednik.hr/> (Zoran Milanović)

Popis službenih kanala na društvenim mrežama predsjedničkih kandidata za izbore 2024./2025. godine⁴ koji su izvor izjava:

Zoran Milanović (aktualni predsjednik, kandidat SDP-a):

- Facebook: facebook.com/predsjednikRH

Dragan Primorac (nezavisni kandidat, podržan od HDZ-a):

- Facebook: facebook.com/draganprimorac

Marija Selak Raspudić (nezavisna kandidatkinja):

- Facebook: facebook.com/marijaselakraspudic

Ivana Kekin (kandidatkinja stranke Možemo!):

- Facebook: facebook.com/ivana.kekin

³ Ovi profili često pružaju ažurirane informacije o kampanjama, događanjima i stavovima kandidata.

⁴ Izvor: n1info.hr

- **Miro Bulj** (kandidat Mosta):
- **Facebook:** facebook.com/miro.bulj

Prateći ove stranice dobit će se širi uvid u političke aktivnosti i stavove kandidata te njihovih stranaka tijekom izborne kampanje.

Tijek provjere će se pravovremeno nadopunjavati i revidirati kako bi bila poboljšana i jasna tijekom korištenja.

prosinac, 2024.

Autori članovi Specijalizirane jedinice:

Mario Aunedi Medek, Hrvatska udruga za odnose s javnošću

Maja Kočiš, Hrvatska udruga za odnose s javnošću

Jelena Drobnjak, Hrvatska udruga za odnose s javnošću

Bojana Božanić, Lider Media

Ksenija Puškarić, Lider Media

Donatella Pauković, Lider Media